

Motion till riksdagen 2021/22:4334

av **Martin Kinnunen m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:58 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta grundprincipen om frihet under ansvar från 1993 som innebär att det är skogsägaren som ska fatta beslut om sin skog inom lagens ramar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett moratorium ska införas för formellt skydd av skog utan ägarens samtycke och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydd av skog på privat mark och på myndigheters initiativ bör grundas på konstaterad förekomst av akut hotade arter enligt den svenska Rödlistan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när staten använder egen mark för att kompensera skogsägare vars skog undantas från skogsbruk ska detta ske i närområdet för att bidra till att skogs- och jordbruk inte minskar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad tydlighet om hur propositionen ska tillämpas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationalparker och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad tillväxt, rådgivning och klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Propositionen understryker först och främst att undantagande av skog från skogsbruk och begränsningar av skogsbruk för att nå olika miljömål ska bygga på samförstånd mellan skogsägare och myndigheter. Detta är positivt.

Många av förslagen i propositionen går i rätt riktning men är inte tillräckligt entydiga. Ord som ”bör” och formuleringar som ”regeringen avser återkomma till riksdagen om” eller ”när så är befogat” gör att förslagen i propositionen riskerar att inte nå ända fram till en tydlig politik som minskar de bekymmer vi ser i dag med successivt minskad tilltro till skogsägaren och olika tolkningar och tillämpningar av lagar och regler kring skogsbruket.

En viktig utgångspunkt för oss är att begränsningar av brukande har ekonomiska konsekvenser för ägaren, landsbygden, regionen och landet. Därför ska begränsningar av brukande avvägas noggrant mot andra behov och inte vara större än nödvändigt. Det är därför positivt att den bakomliggande utredningens förslag om ett nytt stort sammanhängande skyddat område inte återfinns i propositionen.

För att vidare säkra förutsättningarna för god samverkan mellan skogsägare och myndigheter måste myndigheter som hanterar skogsfrågor ha som ett tydligt uttryckt uppdrag att stötta och samverka med skogsägarna.

Lika vikt och vardagshänsyn

År 1993 infördes en ny skogspolitik i Sverige, byggd på lika vikt mellan naturskydd och brukande, baserad på frihet under ansvar för skogsägarna.

Under den tid som gått sedan 1993 har metoder framgångsrikt utvecklats och spritts för vardagshänsyn i skogsbruket, som kombinerat med frivilliga avsättningar har lett till en positiv utveckling av våra skogar, som kommer att märkas allt tydligare över tid.

Tyvärr hotas den här utvecklingen när myndigheter driver en utveckling i strid mot grundprincipen om frihet under ansvar. I stället fräntas markägare kontrollen över sin skog och skogen läggs under olika myndigheter eller där markägaren på olika sätt hindras från att avverka sin skog men inte alltid får ersättning för detta. Dessutom beslutas dessa åtgärder ofta utan samråd med skogsägaren.

Sveaskogs roll för metodutveckling samt för markförsäljning och markbyten

För att värna möjligheten för skogsägare att fortsätta att bedriva skogsbruk föreslår regeringen i propositionen att nya ersättningsmarker och ett nytt markförsäljningsprogram från Sveaskog AB ska bidra till skydd av värdefull skog.

När Sveaskog bildades överfördes de skogar som bedömdes behöva skyddas till Statens fastighetsverk. Sveaskog har därefter ägnat mycket arbete och pengar för att bli ett föredöme bland svenska skogsföretag för att utveckla det aktiva skogsbruket med metoder för vardagshänsyn, som sedan kan spridas bland andra markägare. Just detta arbete har stor aktualitet i dag, eftersom det talas mycket om att öka andelen s.k. kontinuitetsskogsbruk. Den historiska erfarenheten i Sverige av detta är till stor del negativ och behovet av metodutveckling är stort för att undvika nya misstag. Här har Sveaskog en viktig roll, och därför ska de föreslagna arealerna för ett nytt markförsäljningsprogram hållas låga.

Det är dock rimligt att staten använder en mindre del av sin egen mark för att kompensera skogsägare när delar av de senares skog behöver skyddas för att akut hotade arter i Rödlistan konstaterats. Detta bör då ske i närområdet, för att säkerställa att brukandet inte minskar i olika delar av landet.

Kriterierna för biotopskyddsområden är för vida i dag, vilket gör att områden kan undantas från brukande trots att de egentligen är ganska vanliga. Situationen är inte förutsägbar för markägare. Därför ska i normalfallet skydd av skog som undantas från brukande på privat mark villkoras med påvisad förekomst av akut hotade arter och arealen som undantas från brukande ska inte överstiga vad som verkligen krävs för att skydda denna förekomst. Vidare ska länsstyrelsen inte utse biotopskyddsområden knutna till skogsmark, utan det bör göras av Skogsstyrelsen och i samråd med markägaren.

Risk för minskad motivation för god skogsskötsel och frivilliga naturskyddsåtgärder

När markägare fräntas rätten att avverka sin skog som utvecklats till en rikare biotop under ägarens skötsel är detta ett mycket allvarligt ingripande i äganderätten. I förlängningen minskar det ägarens intresse för god skogsskötsel ur både virkesproduktions- och naturvårdshänsyn. I stället ökar risken för att ägare inte vill genomföra plantering, röjningar och gallringar mer än precis över lagens minimikrav. Det ökar också risken för att skogsägare på olika sätt ser till att deras skogar inte får förutsättningar att utvecklas till rika biotoper. Beslut om skydd av skogsmark av olika slag måste fattas i samverkan med skogsägare. Därför ska ett moratorium införas för formellt skydd av skog utan ägarens samtycke.

Med otydlig politik ökar fallen där policyer beslutas av domstolar

Det är olyckligt att myndigheter låter tolkningsfrågor kring skogsvårdslagen och frågor som berör rätten att avverka skog gå till domstol för att få domstolens stöd för att hindra avverkningar eller inte betala ersättning. Vi känner inte till något fall där berörda myndigheter vänt sig till domstol för att pröva sina möjligheter att skydda ägarens rätt eller betala ut ersättning tidigare. Detta skadar markägares tilltro till myndigheterna. För att undvika att olika tolkningar av lagar fortsätter att leda till allt fler domstolsärenden måste ambitionen vara att undvika tvetydigheter när lagar skrivs och direktiv till myndigheter ges.

Vi vill därför se en ökad tydlighet gällande det huvudsakliga arbetssättet för myndigheter. I propositionens stycke 4.1 (Frivillighet som grund vid formellt skydd) står följande: ”När det ska fattas beslut om att inrätta formellt skydd av skog bör avsteg från frivillighet vara mer restriktivt än i dag, när så är befogat.” För att det ska vara tydligt och inte leda till tolkningssvårigheter för myndigheter anser vi att avsteg från frivillighet alltid ska vara mer restriktivt och att tillägget ”när så är befogat” därmed inte behövs. I stycke 6 skriver regeringen följande: ”Inom det fjällnära området medges oftast inte avverkning.” Denna formulering riskerar att tolkas som att avverkning i det fjällnära området inte ska tillåtas. Avverkning i det fjällnära området ska vara tillåtet om skogen inte skyddas på goda grunder och i samverkan med ägaren samt markägaren ersätts.

Nationalparker

I propositionen skrivs att takten i arbetet med att bilda nya och utvidgade nationalparker enligt nationalparksplanen bör öka. Nationalparker är inte ett effektivt sätt att skydda natur eftersom de tenderar att blockera nyttjandet av obefogat stora arealer. De stora parker vi har i framför allt fjällområdet är fantastiska och bidrar till turism och till Sverige-bilden utomlands, men i större delen av landet är andra skyddsformer oftast mer lämpliga, inte minst därför att miljöer som kräver skötsel bättre bevaras genom en kombination av brukande och skydd av sin ägare, gärna med stöd av myndigheter.

Gällande propositionens stycke 4.5 (Nya och utvidgade nationalparker) instämmer vi i att lokal delaktighet och samverkan vid bildande av nationalparker är viktigt. Vidare anser vi att buffertzoner till nationalparker ska beslutas av riksdagen samtidigt som eventuell ny nationalpark föreslås och beslutas. Fortsatt brukande av mark inom nationalparker under överenskomna förutsättningar är vanligt i många andra länder och man bör överväga om detta inte borde bli vanligare även i Sverige.

Ökad tillväxt, rådgivning och klimatanpassning

I stycke 11 (Nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen) föreslås ett nationellt mål för ökad hållbar tillväxt. Vi menar dock att utvecklingen av varianter av skogsskötsel för klimatanpassning först ska hanteras separat som ett uppdrag till SLU. Mål för hur klimatanpassningen ska ske ska inte fastläggas innan man utprövat lämpliga metoder för klimatanpassning. I stycke 12 (Långsiktig rådgivningskampanj för ökad hållbar tillväxt och hållbart brukande i skogen) föreslås att en rådgivningskampanj tas fram av Skogsstyrelsen i dialog med skogsnäringen, miljöorganisationer m.fl. Vi ifrågasätter miljöorganisationernas roll i framtagandet av kampanjen, medan de däremot kan höras separat.

Martin Kinnunen (SD)

Mats Nordberg (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Runar Filper (SD)